

Copyright © Flammarion, Paris, 2019

Copyright © CRIME SCENE PRESS, 2021, pentru această ediție.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

CRIME SCENE PRESS

Piața Presei Libere nr. 1

e-mail: redactia@crimescenepress.ro

tel.: 021.317.91.37; 021.317.91.42; fax.: 021.317.91.43

www.crimescenepress.ro

CRIME SCENE PRESS

Director editorial: GEORGE ARION

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RUFIN, JEAN-CHRISTOPHE

Cele trei femei ale domnului consul / Jean-Christophe Rufin ; trad. din

lb. franceză de Horia Nicola Ursu. - București : Crime Scene Press, 2021

ISBN 978-606-8959-57-3

I. Ursu, Horia-Nicola (trad.)

821.133.1

Coperta: ALEXANDRA BARDAN

Redactor: ALEXANDRU ARION

Corectură: OANA STROE

Tehnoredactor: LAURA TIBĂR

Bun de tipar: aprilie 2021

Această carte a fost publicată cu sprijinul Institutului Francez.

**INSTITUT
FRANÇAIS**

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Jean-Christophe Rufin

Cele trei femei ale domnului consul

traducere din limba franceză de
Horia Nicola Ursu

CRIME SCENE PRESS
2021

JEAN-CHRISTOPHE RUFIN (n. la Bourges, în departamentul Cher, în 28 iunie 1952) este doctor, diplomat, istoric, călător și romancier francez. Este președintele organizației umanitare Action Against Hunger, unul dintre primii membri ai ONG-ului Médecins Sans Frontières și al doilea cel mai tânăr membru al Academiei Franceze. A fost ambasador al Franței în Senegal din 2007 până în iunie 2010.

A absolvit Institutul de Studii Politice din Paris, iar în 1986 a devenit asistent al Secretarului de Stat pentru Drepturile Omului și și-a publicat primul roman, *Le Piège humanitaire*, un eseu despre miza politică a acțiunilor umanitare.

Între 2003 și 2004, Rufin a scris un raport amănunțit despre reparația antisemitismului în Franța – „Raportul Rufin”.

În 1997, Jean-Christophe Rufin câștigă Premiul Goncourt pentru debut și Premiul Méditerranée cu romanul *L'Abyssin*.

În 2001, câștigă din nou Premiul Goncourt cu volumul *Rouge Brésil*.

I

A sfârșit înecat în propria sa piscină și asta n-a surprins pe nimeni.

De când Béliot – bătrînul Béliot cum îi plăcea să i se spună – cultivase ura în jurul lui, era de așteptat ca, într-o bună zi, violența să izbucnească. În comunitatea expatriaților din Mozambic era cunoscut de către toți și, în același timp, pe cît posibil, ocolit de toată lumea. Chiar și francezii stabiliți aici îl evitau deși nu erau chiar atît de numeroși în fosta colonie portugheză din Africa. Cît despre străinii aflați în trecere, fie ei turiști, funcționari internaționali sau delegați aflați în misiune pentru companiile lor, nici unul sau aproape nici unul dintre ei nu îndrăznea să îi treacă pragul.

Și totuși, hotelul său, Résidence dos Camaroes, era bine situat, aproape de centru și la cîțiva pași de port. Despre acest stabiliment circulară înăsa prea multe zvonuri, iar reputația sa avusese de suferit. Puținii clienți care se aventurau să se cazeze aici sfîrșeau în scurtă vreme prin a fi martorii unor scene stînjenitoare.

Béliot își petrecea zilele așezat într-un fotoliu de răchită căptușit cu perne uzate, cu fața spre piscină și grădină. Pe o măsută scundă din fața lui erau împrăștiate niște ziare și, mai tot timpul, cuburile de gheață pluteau într-un pahar de whisky aflat la îndemînă. Un buton mic, ascuns sub masă, îi permitea să cheme

cîte-o chelneriță. Două sau trei fete africane își împărțeau această sarcină. Atunci cînd soneria se făcea auzită – cinci apeluri scurte, niciodată mai puține –, fata care era de serviciu se prezenta la datorie, fără prea mult entuziasm. Béliot își rostea ordinele sec, pe un ton răstit, de parcă ar fi plesnit din bici.

Fetele erau obișnuite cu năbădăile lui și găsiseră o modalitate excelentă pentru a-l îmblînzi pe patron cînd era în toane proaste: își îndesau fesele în fuste exagerat de strîmte și-și lăsau cămășile deschiate pînă la buric. Așezînd pe masă paharele de whisky cerute de Béliot, aveau grijă să se aplece asupra lui, lăsînd să-i vibreze în fața ochilor un sfirc negru, mătăsos, care-l îmblînzea pe dată. Făceau apoi cale întoarsă, ondulîndu-și șoldurile. În ciuda trecerii nemiloase a timpului, a vîrstei care nu zăbovea din marșul ei inexorabil și a corpului care-și dezvăluia tot mai multe slăbiciuni, bătrînul Béliot era încă prins în menghina dorințelor trupești. Continua să privească cu jînd la fesele și coapsele fetelor ce se îndepărtau. Din vreme în vreme, nu se sfia chiar să le atingă, iar fetele acceptau asta fără să protesteze. Știau că bătrînul alb n-ar fi îndrăznit să meargă mai departe, căci femeile aflate în poziții oficiale ce-l înconjurau, multe la număr, vegheau atent.

Résidence dos Camaroes era un vechi conac colonial a cărui suprafață fusese mărită prin supraetajare și extindere laterală. Béliot supraveghease lucrările în persoană. Meseria sa de bază era aceea de diriginte de șantier, îndeosebi în domeniul lucrărilor publice și, în această calitate, supervizase destule construcții: poduri, aeroporturi, clădiri administrative. Multe dintre clădirile oficiale din capitala mozambicană, dar și dintr-o mulțime de alte orașe împrăștiate pe întregul continent african datorau existența chiar lui. Cu toate acestea, nici una dintre aceste clădiri nu-l umplea de mîndrie în egală măsură cu această proprietate ce-i aparținea. O cumpărase pe mai nimic, imediat după declararea

independenței Mozambicului, în 1975. Îi aparținuse unui colonist portughez ghinionist, care plecase în grabă în momentul decolonizării. Valoarea proprietății consta, în primul rînd, în grădina tropicală uriașă, plină cu palmieri și arbori de mango, specii locale, completate de altele importate din Brazilia, precum arbori jacaranda sau pitombera. Vegetația luxuriantă umbrea plăcut grădina, un lucru cu atît mai demn de apreciere acum, de cînd Maputo devenise o capitală pe cît de aglomerată, pe-atît de zgomotoasă.

Atunci cînd o cumpărase, Béliot nu prea știa la ce avea să îi folosească proprietatea căci, în acea perioadă a vieții sale, se muta dintr-o țară într-alta în funcție de amplasarea șantierelor pe care le coordona. Pe-atunci, orașul se numea încă Lourenço Marques și arăta ca o mică subprefectură portugheză adormită. Antreprenorul își petrecea aici vacanțele și plănuia să se retragă la pensie. De-a lungul timpului, casa se mărise și, la un moment dat, Béliot o transformase într-un hotel. Avusese însă grijă ca terasa acoperită pe care stătea acum să rămînă neatinsă. Locul acesta umbrit, încadrat de coloane pătrate, nu se schimbase deloc, din vremea cînd casa era doar un mic pavilion colonial. Chiar și pernele cu huse de pînză portocalii, demodate, rămăseseră aceleași. Neschimbate erau și ghivecele de flori suspendate, cu plante tropicale care miroseau a bureți mucegăiți, ca și colivia de metal, acum goală. Doar chelnerițele lascive erau înlocuite periodic, ca să rămînă relativ proaspete tot timpul. Ceea ce se construise aici, hotelul, restaurantul cu mesele răspîndite în jurul piscinei, aripa cu birouri, unde se aflau recepția și contabilitatea, păreau că fac parte dintr-o altă lume decît clădirea originală. Pe scurt, Béliot se simțea ca acasă, iar prezența indiscretă a clienților și a personalului era doar tolerată, în măsura în care el însuși era dispus să o permită.

La început, cei care făceau greșeala să se cazeze în acest stabiliment apreciau senzația de-a fi oaspeți în casa proprietarului. Atunci când petrece un timp departe de casă sau se află la începuturile deloc plăcute ale unei expatrieri, călătorul trăiește o senzație agreabilă regăsind intimitatea unui cămin. Foarte curînd însă, în cazul de față, experiența se preschimba într-un coșmar.

Mai întii erau trezirile lui Béliot, în puterea zilei. Ieșea din camera sa situată la parter, dincolo de terasă, purtînd mai întotdeauna un maieu prea larg ce-i lăsa descoperite brațele descărnate. La brîu, o centură lată se străduia să-i țină laolaltă numeroasele eventrații. Picioarele-i subțiri ca niște bețe, încrețite de varice proeminente, se ofereau, la rîndul lor, privirilor turiștilor care-și sfîrșeau micul dejun în răcoarea de sub umbrelele din jurul piscinei, înconjurați de culorile vii ale florilor de hibiscus și tamarisc. În timp ce se îndrepta spre veșnicul său fotoliu de lîngă piscină pentru a-și savura primul pahar de whisky al zilei, Béliot nu se sfia să-și răsfețe oaspeții și cu priveliștea intimității sale ce atîrna aproape la vedere, prin crăpătura izmenelor mult prea largi. Spectacolul le provoca turiștilor o stînjeneală ce se preschimba curînd în dezgust.

Mai tîrziu, cînd își făcea auzit pentru prima oară glasul, invectivele adresate de Béliot chelnerițelor sau femeii de serviciu îi alungau pe intruși. Felul în care își trata personalul a sfîrșit prin a ajunge la urechile redactorilor de ghiduri turistice. Cel mai important dintre acestea lăuda hotelul, scoțînd în evidență frumusețea grădinii și calitatea camerelor. Însă un comentariu foarte sever, avînd la bază o descriere îndeajuns de corectă a caracterului patronului, îi descuraja pe călători să-i treacă pragul.

Prin urmare, hotelul era mai tot timpul pustiu. Béliot, tolănit lîngă piscină, își petrecea zilele făcînd pasiențe, răsfoind ziarele și,

pe măsură ce dădea peste cap paharele de whisky, se afunda tot mai adînc în fotoliu și sfîrșea prin a ațipi.

În momentul în care noaptea ecuatorială cobora, la ora optsprezece, indiferent de anotimp, luminile piscinei se aprideau, iar Béliot, ca un monarh, își începea audiențele. Cîteva personaje, albi și negri deopotrivă, mereu aceleași, îl vizitau. Cîte unul, cîte doi, niciodată mai mulți. Béliot avea o telecomandă cu care putea să schimbe culoarea iluminatului piscinei. După plecarea vizitatorilor, se juca îndelung cu telecomanda, contemplînd nuanțele diferite ale apei. Priveliștea jocului de lumini îl cufunda într-o reverie pe care părea să o savureze cu aceeași pasiune, chiar și după atîția ani de cînd o practica. Cînd în sfîrșit adormea, două chelnerițe îl cărau pînă în dormitor și-l puneau în pat.

*

Atunci cînd își preluase postul, în urmă cu șase luni, Aurel Timescu, vice-consul la ambasada Franței de la Maputo, nu avusese de ales: nu mai era nici o cameră liberă la hotelurile abordabile din capitală, din pricina Cupei Africii la fotbal. În așteptarea momentului în care renovările și reparațiile la instalațiile sanitare din apartamentul eliberat de predecesorul său aveau să fie încheiate, locuise timp de cincisprezece zile la Résidence dos Camaroes, hotelul bătrînului Béliot. Nu mai era nici un alt client atunci, astfel încît Aurel avusese întregul hotel la dispoziție.

În cele din urmă, această cazare de tranziție îi priise. Prospețimea grădinii, calmul și culorile delicate îi induseră o stare de bună dispoziție. Începuse să-i placă această țară, deși, atunci cînd fusese trimis în Mozambic, Aurel Timescu nu era cîtuși de puțin încîntat să se întoarcă în Africa, un continent care, prin prisma experiențelor sale anterioare, era pentru el sinonim cu zgomotul, căldura și omniprezentul praf. Atunci cînd se aventurase

pentru prima oară în afara grădinii hotelului, descoperise, plăcut surprins, un climat mai temperat decât se așteptase, chiar dacă soarele ardea nițel cam tare pentru gusturile sale. În Mozambic domnea un soi de primăvară veșnică, lipsită desigur de farmecul toamnelor central-europene, dar mult mai ușor suportabilă decât canicula sahelienă.

Un alt motiv care-l determinase să aprecieze sejurul la Résidence dos Camaroes fusese absența patronului pe mai toată durata șederii sale acolo. Béliot fusese internat în spital în ajunul sosirii lui Aurel, din pricina uneia dintre numeroasele boli de care suferea de ani de zile, dar care nu reușiseră pînă atunci să-l răpună. Revenise cu două zile înaintea plecării lui Aurel, dar își petrecuse convalescența în camera sa. Pe cel care tocmai fusese găsit înecat în piscină, Aurel îl zărise doar în treacăt, o siluetă descărnată tolnită într-un scaun cu rotile. Asistase, din grădină, la întoarcerea acasă a monarhului local. Soția sa din Franța își făcuse apariția cu această ocazie, însoțită de o tînără africană. Ceva mai tîrziu, cînd acestea plecaseră cine știe unde, o mozambicană în vîrstă de vreo cincizeci de ani, plină de bijuterii și cu părul împletit cu grijă în codițe prinse deasupra capului, îi făcuse o vizită scurtă bolnavului. În sfîrșit, pe parcursul întregii zile, du-te-vino-ul servitoarelor cu piept generos nu încetase vreo clipă. Aurel observase toate acestea cu coada ochiului, ascultînd de la distanță răcnetele bătrînului Béliot și evaluînd efectul acestor invective asupra haremului care îl înconjură.

În aceste condiții, nici nu putea fi vorba ca Aurel să poată spera să-și primească paharul de vin alb sau orice altceva ar fi comandat: personalul, mobilizat pentru a fi la dispoziția patronului, îl ignora suveran. Ambianța aceasta îi amintea întrucitva România natală: patriarhatul sufocant de la țară și, la scară națională, dictatura autoritară a „părintelui națiunii”, „călăuza” căreia toți ștabii

se străduiau, pînă la cel mai de jos nivel, să-i imite stilul poruncitor și, pe de altă parte, să-i îndeplinească gusturile mofturi.

Cu toate acestea, indiferența totală căreia Aurel îi era victimă colaterală în calitate de unic client avea și un avantaj: putea să facă absolut tot ce voia. În sfîrșit, nimeni nu-i mai dădea atenție. Putea să iasă îmbrăcat în pardesiul său de tweed, în ciuda căldurii umede a primăverii australe. Costumele sale europene demodate, papioanele șifonate, partiturile pe care le mizgălea fredonînd pe marginea piscinei nu stîrneau nedumeriri în rîndul personalului, care roia în jurul lui Béliot atunci cînd acesta era prezent și parcă n-ar fi existat în absența acestuia. Hotelul acesta era fie o curte regală, fie un deșert.

Pe toată durata sejurului, Aurel își organizase o viață după propriul plac. Mergea la consulat cu taxiul și, pretextînd că încă nu se instalase, refuza să-și asume orice responsabilitate. Aceasta era tehnica pe care o aplica de fiecare dată cînd sosea la noul post în care fusese repartizat: avea grijă să-și demoralizeze deîndată superiorii și să le dea de înțeles că nu aveau nimic de așteptat de la el. Cariera sa, de-acum îndelungată, era motivul pentru care nu era nevoit să se justifice: reputația sa îl preceda, întotdeauna.

Sejurul său la Résidence dos Camaroes luase sfîrșit cu șase luni înainte ca Béliot să fi fost găsit mort, plutind în piscină. Aurel păstrase un vag regret că nu avusese ocazia să-l cunoască, dar nu era un sentiment care să-l apese prea tare. Regretul căpătă însă valențe noi și actuale atunci cînd, din gura consulului general, superiorul său, află că bătrînul hotelier murise, iar soția acestuia, franțuzaica, fusese arestată.

*

Aurel Timescu avea un dosar de cadre catastrofal, ceea ce îl transformase în piaza-rea a direcției de resurse umane a

Ministerului de externe francez. Deși intrase în breasla diplomatică tîrziu, printr-un concurs de nivel inferior, Timescu ar fi putut să urce în ierarhie muncind din greu și, mai ales, dînd dovadă de o slugărnicie aparte. Aurel nu era însă în stare de așa ceva. Ca urmare, deși trecuse de cincizeci de ani, avea parte de repartizări la posturi ce erau de obicei rezervate debutanților, în locuri unde nimeni nu-și dorea să ajungă. Nu putea fi dat afară, căci era titular pe postul său; în consecință, era numit în posturi menite să îl descurajeze. Dar Aurel nu intenționa cîtuși de puțin să renunțe la carieră. De fapt, cei care trebuiau să îl suporte în echipa lor erau cei care aveau parte de perioade intense de depresie; numirea sa într-un anumit post echivala cu o sancționarea celor de acolo.

Diplomați iscusiți se pricepeau să evite însă această capcană. Singura șansă de a-i găsi un loc era fie de a-l adăuga pe o listă lungă de numiri, cum erau cele pentru marile ambasade fie, dimpotrivă, de a-l plasa discret cuiva nou în sistem. Acest din urmă lucru se întîmplase și aici, în Mozambic. Didier Mortereau, noul superior ierarhic al lui Aurel, era un tînar consul general ce abia își obținuse diploma și era prea novice în meserie pentru a fi auzit vorbindu-se de Aurel Timescu. Drept care comisese imprudența de a accepta numirea micului adjunct de origine română, ale cărui maniere evocau deopotrivă Imperiul Austro-Ungar și universul sovietic, care compunea opere și cînta seara la bătrînul său pian arii de café-concert.

Prima oară cînd îl întîlnise pe Mortereau, Aurel avusese impresia că totul avea să se desfășoare fără nici un fel de probleme, exact așa cum își dorise. Acest novice nu avea cum să-i reziste cuiva atît de hotărît să nu facă absolut nimic, cum era el însuși. În definitiv, le venise de hac unor superiori mult mai ai dracului... Din păcate, avea să constate îndeajuns de curînd că se înșelase.

Problema cea mare a tinerilor e credința lor neștirbită în umanitate. În cazul lui Mortereau, acest defect se manifesta parcă mai abitar decît la oricine altcineva de vîrsta sa. Educat de părinții săi, ambii dascăli la Sens, tînarul Didier supsesese încă din naștere laptele dulce al unui marxism îndoit cu o doză serioasă de umanism. Era profund influențat de Rousseau, autor căruia îi consacrase lucrarea sa de licență în literatură modernă. Atunci cînd, prea tîrziu pentru a-l mai recuza, îi ajunse sub ochi dosarul lui Aurel, Mortereau puse cariera haotică a sărmanului refugiat român pe seama răutății oamenilor. Era convins că el avea să fie capabil să-i redea încrederea în sine bietului dezrădăcinat, marcat pe viață, și avea să scoată ce era mai bun din el. Luă așadar hotărîrea de a-l salva cu orice preț.

Atunci cînd consulul general îi ținu acest discurs lui Aurel, acesta răspunse prin exclamații pline de recunoștință, pîrînd gata să-i sărute mîinile șefului său. În sinea sa, Aurel începu însă să se îngrijoreze: descurajarea acestui tînar idealist avea să necesite multă răbdare din partea sa și, era limpede, avea să fie nevoit să îndure destule scene dezagreabile.

Timp de șase luni, Aurel făcu tot ce-i stătea în putință pentru a îngropa toate dosarele care-i erau încredinate de Mortereau. Era o muncă titanică: Aurel punea în aplicare un sabotaj sistematic, avînd grijă să dea mereu vina pe altcineva, evitînd astfel orice măsură disciplinară. Era greu, dar Aurel știa că liniștea sa viitoare depindea de asta.

Din nefericire, Mortereau nu se lăsa descurajat de vreun eșec, oricît de mare ar fi fost. Indulgența sa nu avea limite. După fiecare catastrofă, Aurel nădăjduia că, în sfîrșit, șeful secției consulare înțelesese ceea ce era de înțeles. Se aștepta la furie, la amenințări, poate chiar la sancțiuni, genul de reacții cu care era obișnuit de ani de zile și care ar fi definitivat ruptura. Nimic! Răbdător,

Mortereau îi găsea mereu o scuză nefericitului său adjunct și îi acorda o nouă șansă.

Trecuseră astfel șase luni: era de nesuportat! În acest moment avea să survină moartea lui Béliot.

Ajungînd în ziua aceea la consulat, Aurel nu bănuia nimic. Băuse toată noaptea, uitîndu-se la o serie de filme românești pe care i le trimisese sora sa, prin curier diplomatic.

Mortereau trimisese după el de cum sosise. Aurel nutrea speranță că îl aștepta un perdaf pentru ultima-i încurcătură: cu bună știință, zăpăcise complet un dosar de întregire a familiei. Ca urmare, vărul ministrului justiției, care locuia în Franța, se trezise la aeroportul din Roissy cu doi necunoscuți care nu aveau nimic în comun cu părinții pe care-i aștepta decît numele identic. Era însă vorba de cu totul altceva.

– Spune-mi, Aurel, l-ai cunoscut pe Béliot, proprietarul de la Résidence dos Camaroes, nu-i așa?

– Ar fi o exagerare să afirm că l-am cunoscut...

– Dar ai locuit acolo la sosirea ta în Maputo, sau mă înșel?

– Am stat acolo cincisprezece zile, într-adevăr. Patronul era însă bolnav.

– Ei bine, acum e mort.

– Nu mă mir. Tipul părea foarte bolnav. Cum spun francezii, arsese lumînarea de la ambele capete.

– Nu bolile l-au ucis, însă.

– Dar cum a murit?

– A fost asasinat. L-au găsit în zorii zilei, înecat în piscină.

– Poate a căzut?

– Asta a fost ipoteza inițială, dar a fost eliminată.

– Cum așa?

– Béliot avea urme de legături la încheieturile mîinilor și mai multe echimoze în jurul gîtului, precum și arsuri în tălpi. Se pare că a fost torturat.

Aurel era uimit de cele auzite.

– Cînd s-au întîmplat toate acestea?

– Acum două zile, din cîte se pare. Noi n-am știut nimic. Consulatul a fost anunțat doar în momentul în care mozambicanii i-au arestat soția.

– Soția? Care dintre ele?

– Franțuzoaica, cea care e mama celor doi copii ai săi. O cunoști?

– Doar din vedere. Locuia acolo, la hotel, dar am impresia că nu avea voie să iasă. Într-o zi s-a apropiat de mine pe cînd îmi beam cafeaua și a intrat în vorbă. M-a întrebat dacă îmi place în Africa și m-am văzut nevoit să-i spun că nu.

– A fost o imprudență, Aurel. Totuși, ești consul al Franței...

– Poate c-a fost o imprudență, dar am fost cît se poate de sincer. Nu suport căldura, asta-i tot. N-am nimic împotriva africanilor...

– Și mai departe?

– În orice caz, n-a părut deloc surprinsă de spusele mele.

– Ce altceva a mai spus?

– Am avut impresia că era cam nevorbită, se simțea că-i face plăcere să pâlăvrăgească. Tot timpul însă a tras cu ochiul spre ușa biroului. La un moment dat, una dintre menajere a scos capul pe ușă și ne-a văzut. În momentul respectiv, doamna Béliot, dacă așa ar trebui să o numesc, m-a salutat și s-a grăbit să plece de lângă mine.

Mortereau căzu pe gînduri. Tînărul consul chiar părea un puștan. Avea ochi mari, naivi, o figură de păpușă, obraji roșii, de parcă tocmai ar fi încasat o pereche de palme de la învățătoare.